Panzer X. 26. 31.

¶ Tractatus nouus in quo vere et clare osten-ditur qui sunt veri Ob-seruatores Regule diui Frãcisci ad litteram ad litteram ad litteram.

Universitäts-Bibliothek München

¶ Incipit tractatꝰ dictus Veritas oīa vincit. Cōpositus a Reuerēdo p̄re fratre Gilberto Nicolai ordinis minoꝝ de obseruantia vulgariter nūcupatorem vicario prouinciali Francie.

¶ Prologus.

Quem rogatus a fratribus presumpseram inchoare nunc iussꝰ a patribꝰ cogor tractatulū consūmare. et volēs et iubēs suis virtutibꝰ stimulatus R. p. nr̄o vicegn̄ali petro de mōtedoca vi. p̄uinciali bethice dedicare. etenim singulari quadā semper te dilectione amaui R. pater pro tuo scʒ zelo et bonis moribꝰ quos a multis annis te habere expertus fui. Imprimis ad te recurro virgo maria de qua veritas est orta et que īteremisti cūctos errores in vniuerso mundo ⁊ per quā pax est nobis restituta vt meis aspires votis ⁊ tuis illustres radiis ad pacē et veritatē inueniēdam et ad optimā partem eligēdam. Intitulat᷑ aūt tractatus iste Veritas oīa vincit. eo qđ ectūs est tp̄e quo in religione diui patris nostri frācisci fratres veritatem regule zelantes persecutionem patiebātur ab inimicis v̄itatis/ consolabūtur aūt in titulo libri. Nā vt sepe experientia me docuit Veritas oīa vincit. Verū vt oīa mea sint ad tuā gl̄iam virgo maria. diuidā hūc tractatulū in tres p̄tes iuxta tres syllabas tui sacratissimi noīs maria. Nā in

p̄ma ponetur vna maxima fundamētalis iuxta primā syllabā scʒ ma. In secūda rimabūtur cōtenta in maxima iuxta secundā syllabam scʒ ri. In tercia vero argumentabit᷑ contra maximā et cōtenta ī ea iuxta terciā syllabam scʒ a. Prima pars nō subdiuiditur: sed scd̄a diuidit᷑ per capitula/ ⁊ cap̄la subdiuidūtur p̄ radios stelle marie: tercia vero pars diuiditur per argumenta.

¶ Sequitur prima pars/ ī qua ponitur maxima fundamētalis totꝰ tractatus q̄ est tanq̄ argumentum poeticum totius libri.

¶ Maxima.

Nullo potest plene regule sancti francisci haberi ⁊ intelligi veritas nisi ab illo qui ipsiꝰ regule habet ⁊ intelligit quattuor causas/ nam teste philosophia et approbāte theologia res tūc scitur qñ rei cause sciūtur nec puto errassent fratres in via minorum si cognouissēt quattuor causas regule ipsorū. Ponimꝰ tamen quinq̄ genera causarū. scʒ efficientē ⁊ finalem que dici solent cause extrinsece et materialē et formalem que intrinsece dicūtur addendo causā regule litteralē nō quod sit alia a causa materiali sed vt facilius capiant fratres veritatē regule ad litteram ad litterā ad litterā Aduerte lector q̄ in consequentibꝰ quelibet causa regule describitur et declaratur tripliciter.

¶ Sequitur pars secūda que rimatur contenta in maxima.

¶ Cap̄m p̄mū de causa efficiēte regule sancti francisci.

¶ Radius vnicus.

Rimari debemꝰ et inquirere ⁊ profunde piscari ⁊ mittere rete ad dexterā vt inueniamus quattuor causas regule sancti francisci. In hoc aūt capitulo p̄mo inquiremus de causa efficiēte regule quā sicut et ceteras tres causas alias describemꝰ tripliciter: Nā credo cum sctō bonauentura q̄ causa efficiens nō faciendo mētionē de deo qui est causa prima oīm potest poni triplex. scʒ dn̄s iesꝰ ī p̄mo gradu. virgo maria ī secūdo. scūs frāciscus in tercio. vnde sanctus bonauētura in legenda capitulo tercio in principio dicit sic In ecclesia virginis matris dei morā faciente seruo ipsius frācisco ⁊ apud eā que cōcepit v̄bum plenū gratie ⁊ veritatis cōtinuis insistente gemitibus vt fieri dignaretur aduocata ipsius meritis matris mīe cōcepit ipse ac peperit sp̄m euāgelice veritatis. Et infra in capitulo. xiiij. de transitu mortis dicit q̄ ad sanctam mariam de portiuncula se portari poposcit quatenꝰ vbi acceperat sp̄m grē/ ibi redderet spiritum vite. Consydera ergo frater minor quo affectu qua deuotiōe debes mariā diligere ⁊ reuereri. de hac aūt

causa effectu sicut ⁊ de causa finali me expediam q̄ breuissime etenī tota difficultas totaq̄ doctorū vt fratrū minoꝝ opinionum diuersitas de causa materiali et de causa formali procedit: Ideo premoneo lectorem vt dicenda de causa materiali et de causa formali attente cōsideret iungatq̄ causā lr̄alē regule cū causa materiali. licet enī sub causa materiali cōprehēdi possit tamen valde vtile ē vt in parte illā declaremꝰ Habet enī littera suū corpus siue materiam ⁊ suā aīam siue formā. vt infra dante ne dicemus.

¶ Capitulū scd̄ʒ de causa finali

¶ Radius primus.

Describamꝰ etiā tripliciter causā finalem regule et vocationis fratrum minorum nā sunt qui putant q̄ propter hoc fecit ⁊ instituit sctūs franciscꝰ vnā nouam regulā vt professores illius mūdū et contemnerent ⁊ fugerent et xp̄m imitarētur ⁊ diligerēt ⁊ credo istā verā. Alij dicūt q̄ regula minoꝝ posita est in ecclesia dei vt suscitarent᷑ apostoli qui mortui erāt et loquūtur de suscitatione in corde fideliū et in imitatiōe operū apostolicorū de qua morte p̄s dicit Obliuiōi datꝰ sū tanq̄ mortuus a corde. O vtinā nos oēs fratres minores viderēmꝰ hāc nostram vocationem et sic viderent fideles christiani ī nobis apostoloꝝ resurrectionem ⁊

resuscitationẽ. Nã volebat sctũs
ꝙ fratres sui tales essẽt ꝙ vidẽ
tes eos viderent alios apostolos:
ita ꝙ vere possẽt dicere ecce
apostoli. Sic namqꝫ loquebantur
apostoli: vt loquuntur isti
fratres ⁊ sic ãbulabant et sic mẽ
dicabant et sic comedebant / et
sic predicabant ⁊c. induebantur
et viuebant. vnde memini me legisse
in anglia ꝙ quidam archi
episcopus cantuarie quãdo primo
fratres ad angliam venerunt
et conuentus acceperunt vocabat
illos fratres de ordine apostolorum.
Tercia opinio tenet
ꝙ finis propter quẽ religio minorum
fuit introducta / erat sa
lus animarum iuxta illud sancti
francisci non sibi soli viuere
sed aliis proficere vult dei zelo
ductus.

Radius secundus.

Vnde pro hac opinione
dicit sanctus bonauentura
in legenda
magna capitulo
duodecimo. Vbi narrat beatum
franciscum dixisse fratribus.
Quid inquit fratres consulitis
quid laudatis aut orationi vacem
aut ꝙ predicando discurram?
Siquidem ego paruulus
simplex et imperitus sermone
maiorem accepi orandi gratiã
ꝙ loquendi. Videtur etiam ĩ oratione
lucrum et cumulatio gratiarum /
in predicatione distributio
quedam donorum celit⁹ acce
ptorum. In oratione purificatio
quedam interiorum affectuum /
et vnitio ad vnum verum ⁊ summum
bonum / cum vigoratione
virtutis / in predicatione spiritualium
puluerizatio pedum distractio
circa multa et relaxatio
discipline. Tandem ĩ oratione
deum alloquimur ⁊ audimus et
quasi angelicam vitam agentes
inter angelos conuersamur. In
predicatione multa oportet condescensione
vti ad homines / et
humane inter eos viuendo humana
cogitare videre audire et
dicere. Sed vnum est in contrarium
quod videtur preponderare
his omnibus ante deum / ꝙ
videlicet vnigenitus dei filius /
qui est sapientia summa propter
animarum salutem de sinu patris
descendit vt suo mundum
informans exemplo verbum salutis
hominib⁹ loqueretur quos
sacri sanguinis et precio redimeret /
et emundaret lauacro et poculo
sustentaret / nichil sibi omnino
reseruans / quod non in salutem
nostram liberaliter erogaret.
Et quia nos debemus omnia
facere secundum exemplar
eorum que videmus in ipso tan
ꝙ in monte sublimi videtur deo
magis placitum ꝙ intermissa
quiete foras egrediar ad laborẽ

Radius tercius.

Cumque per multos dies
verba huiusmodi ruminaret cũ
fratribus / certitudinaliter
nequibat percipere
quid horum sibi foret vt
christo vere acceptius eligendũ.
Cum enim miranda nosset per
spiritum prophetie hanc per seipsum
questionem dissoluere nõ
valebat ad liquidum deo melius
prouidente vt predicationis
meritum per supernum manifestaretur
oraculum / et serui christi
humilitas seruaretur. Nõ erubescebat
a minorib⁹ parua querere
verus minor qui magna didicerat
a magistro sũmo. Studio
namqꝫ precipuo solitus erat
perquirere / quali via qualiqꝫ
modo deo posset secundum ipsius
beneplacitum perfectius deseruire.
Hec summa eius philosophia /
hoc summum eius desiderium
extitit quoaduixit vt quereret
a sapientibus et simplicib⁹
perfectis et imperfectis / paruulis
et grandeuis qualiter ad perfectionis
culmen virtuosius puenire
valeret. Assumens itaqꝫ
duos ex fratribus misit ad fratrem
siluestrũ qui crucem egredientem
viderat de ore ipsius /
et tunc in monte supra assisium
iugiter orationi vacabat vt diuinum
super dubitatione huiusmõi
responsum perquireret quod sibi
ex parte domini demandaret.
Hoc ipsum mandauit fieri virgini
clare / vt per aliquã puriorẽ
et simpliciorem de virginibus
sub ipsius disciplina degentib⁹
et ipsa cum sororibus aliis orãs
super hoc exquireret domini voluntatem.
Cõcordauerunt autẽ
mirabiliter in idipsum superno
eis reuelante spiritu venerabilis
sacerdos et virgo deo dicata / beneplaciti
scꝫ esse diuini ꝙ xp̃i p̃
co ad predicandum exiret. Reuertentibus
itaqꝫ fratribus et destentibus?
iuxta quod acceperant indicantibus
veritatem / exurgens cõtinuo
succinxit se / nullaqꝫ prorsus
contracta mora / iter aggressus
est. Ibat autem cum tanta
feruore vt diuinum exequeretur
imperium / tamqꝫ celeriter precurrebat /
acsi facta manu domini
super eum nouam induisset
e celo virtutem. ergo frater minor
cum ex tua vocatione habe
as vt sis predicator consydera
ꝙ cuius vita despicitur / ait sanctus
gregorius. restat vt et eius
predicatio contemnatur. Prius
ergo habes p̃dicare vita opere
et exemplo ꝙ lingua sermone
et verbo. nam de domino iesu
scriptum est ꝙ incepit iesus facere
et docere.

Capitulũ secũdum
de causa materiali.

Radius primus.

DE causa efficiente ⁊
causa finali pauce
vt diximus vel nul
le sunt diuerse do-
ctorum opiniones sed
nec inter fratres de illis duab⁹ sūt
cōtētiones Modus ergo dissentionis
stat in causa materiali et maxi-
me in causa litterali et in causa
formali quā vt soluere valeā cō
cedat virgo maria. Vn̄ incipien-
do a causa materiali describam
eam tripliciter. Primo secūdū
cōem doctorum opinionē. Secū-
do secūdū reuerēdi pr̄is gonsal-
ui diuisionē. Tercio secūdū se-
dis apostolice declarationem.
Quātū ad pmū. Materia cuius-
libet regule ponitur a doctorib⁹
principaliter esse circa tria vota
substātialia et quis verū sit tn̄
pleni⁹ declarando credo ꝙ pos-
sent poni quattuor genera eorū
que cōtinētur i regula: ita quod
aliqua dicātur essētialia aliqua
substātialia aliqua cōsubstātialia
aliqua accītalia. Essētialia nō
plurificāt nisi forte apud ponē-
tes distinctionē realē inter gratiā
gratū faciētē et charitatē. Oēs
enī concedunt ꝙ vita et essentia
oīm regularū et votorū cōsistit
in charitate sicut etiā oīm meri
torū et virtutū charitas dicitur
forma finis essētia et vita. Sub
stātialia vero cōiter ponūt tria
vota. scz obedientie castitatis et
paupertatis. Cōsubstātialia sūt il
la q̄ ex vi v̄bor regl'e modificāt
⁊ magis adherent et ppinquius i
nitūtur votis s̄bālibus ac si es-
sēt dicere quedā essētiales illorum
Exemplū in regula fratrū mino
rū obediētia qualificatur dupli
citer/obiectiue et subiectiue. Ob
iectiue accipiēdo obiectū p ma-
teria qualificatur vbi dicitur i
regula fratres obediāt suis mi-
nistris i oībus que promiserūt
dn̄o obseruare ⁊ nō sūt cōtraria
aīe et regule. Subiectiue accipi
endo subiectū pro illo in quo est
prelationis auctoritas ob quā
fr̄es ei tenētur obedire/qualifi-
catur vbi dicitur i regula. Fra-
ter frācisc⁹ promittit obedientiā
dn̄o pape honorio. ⁊c̄. Simili-
ter castitas qualificatur quadru
pliciter i regula. scz localiter qr
non potest ingredi monasteria
monacharū / sacramētaliter qr
nō dēnt fieri cōpatres virorum
ac mulierū / spūaliter qr non de-
bēt hr̄e suspecta cōcilia/ciuiliter
siue politice ⁊ socialiter qr nō dēnt
habere suspecta cōsortia. Simi
liter paupertas qualificat mul-
tipliciter i regula/puta in nō re-
cipiēdo pecuniā vel denarios p
se vel per interpositā personā i
vtendo vestimētis vilibus/i nō
equitando/i nō portādo calcia-
mēta et huiusmodi. Dico ergo
resolutorie ꝙ consbālia in istis
moralib⁹ dicūtur oīa qualificā
tia vota/maxime qn̄ qualifica-
tio obligat ad mortale sicut pz
de nō recipiēda pecuniā et sic de
aliis supradictis. Accītalia ve-
ro dicūtur oīa in regula conten
ta alia a pdictis tribus. scz oīa
q̄ nec sūt essētialia nec s̄bālia nec

cōsubstātialia sicut est silētiū ie-
iunia ordinariū patia ordo. ⁊c̄.
ex quo apte apparet ꝙ accītā-
lia nō distīguūtur a substātiali-
b⁹ penes obligationē qr multa
sunt accītalia q̄ obligāt ad mor-
tale vt pz de ieiunio officio diuino
⁊c̄. ¶ Radius secundus.

LOco secūdo declare-
m⁹ ipsā causā mate
rialē regule secūdū
reuerēdū patrē gōsal
uū q̄ fuit minister gn̄alis ordi-
nis minorū. dicit aūt ꝙ in regu-
la sunt septē ptes. scz Precepta
hn̄tia vim precepti/equipollētia
preceptis/cōditiones/libertates
monitiones/exhortatiōes. Pro
hui⁹ diuisionis claro intellectu
sciēdū ꝙ cōditiones dicūtur res-
pectu illorum qui volūt recipere
habitū. scz ꝙ mittātur ad suos
ministros/ꝙ non habeant vxo
res. ⁊c̄. vt pz ca. ii. rl'e. Liberta-
tes dn̄r qn̄ reliquit fr̄ib⁹ ptās ad
faciēdū ⁊ nō faciēdū sicut illos q̄
nolūt non sint astricti. Moniti-
ones vero dicūtur vt fratres ca
ueant a malo. Exhortationes vt
faciant bonū. de his duobus si-
mul dicitur in regula non cōten
dāt verbis nec alios iudicēt scz
sint humiles ⁊c̄. Alia aūt tercia
scz precepta/hn̄tia vim precepti
et equipollētia sūt obligatoria.
Ideo dici solet ꝙ in istis cōsistit
mors et vita fratrum minorum
mors qn̄ nō obseruātur vita qn̄
obseruātur de quib⁹ ca. ii. pleni
us dicem⁹/aduertendū tn̄ ꝙ nul
lus vnq̄ dubitauit de trib⁹ vo-
tis s̄bālib⁹ an obligarēt ad mor
tale sz quia aliqui declinātes vel
ad dextrā vel ad sinistrā nescien
tes ābulare i via xp̄i ⁊ diui frā
cisci putabāt ꝙ fr̄es minores ex
vi voti regule nō obligantur ni
si ad tria vota s̄bālia merito o-
portuit ꝙ ordo discerneret et diffi
niret ꝙ etiā tenētur ad precepta
regule et ad hn̄tia vim precepti
vtrum aūt tenerētur ad equipol-
lentia fuit decisū ab ecclesia si-
cut īfra dicā vbi etiā mañ dā-
te videbim⁹ que qualis et quāta
sit regula. ¶ Radius tercius.

VEniam⁹ tercio ad
explicandā ipsam
causā materialem
regule secundum
declarationē sedis aplice. Vnde
sciendū ꝙ ab antiquo et ab ordi-
nis initio/ordo semper tenuit ꝙ
oēs passus regl'e in quib⁹ pone-
tur alterū istorū duorū verborū
scz p̄cipio ⁊ teneātur obligabāt
ad mortale. Et patres ordinis
vocabāt passus regl'e in quibus
ponebatur v̄bū precipio/prece-
pta regule. Et passus in quibus
ponebatur v̄bū teneātur/voca-
bāt hn̄tia vim precepti. De oīb⁹
aūt aliis passibus regule in qui
bus neutrū predictorū verborū
ponebatur fuit inter fratres va
ria opinio et terribilis dissentio
Nā fuerunt in vno extremo qui
voluerunt dicere ꝙ oēs passus
regule obligabant ad mortale.
Alii fuerūt in alio extremo scz ꝙ
solū illi in quib⁹ ponebatur/pre
cipio vel teneātur. Quare meri-

so pro fratrũ cõcordia ⁊ religionis pace necessariũ fuit ꝙ sedes apostolica declararet hoc dubiũ Et declarauit sedes apostolica ꝙ fratres nõ ad oĩa tenebãtur vt dicit prima opinio / nec solũ ad illa in quibꝰ ponit precipio vel teneãtur vt dixit sc̃da opinio sed etiã ꝙ tenebantur ad equipollẽtia Que ideo dicũtur equipollẽtia q̃ a sede aplica declarata sũt illis equipollere q̃ dicũtur p̃cepta vel habẽtia vĩ precepti. De q̃bus in cle. exiui. de ver. sig. Declarauit ei clemẽs quĩtꝰ in ca. gñali viẽne celebrato Anno dñi. m. ccc. xij. predicta equipollẽtia. Et fuerũt cõcordati in dicto concilio fr̃es minores int̃ se tumultuãtes. Et illorũ vna pars vocata fuit ibidẽ fratrũ spũaliũ altera vero nõ habebat hꝰ vocabulũ. vide in fasciculo tẽporũ et ĩ historiis sũmorũ põtificũ.

¶ Radius quartꝰ.

Pro securitate tamẽ fratrũ minorum ꝓ pleno intellectu dictorũ vtile est ponere numerũ p̃ceptorũ r̃le ⁊ habẽtiũ vim p̃cepti ⁊ eqpollẽtiũ. Vñ dico ĩ sũma ꝙ v̾bũ precipio nõ ponit nisi ter in r̃la verũ est ꝙ semel ĩ r̃la hoc verbũ iniũgo ꝑ obediẽtiã ponit. Et iste modꝰ loquẽdi btĩ frãcisci videt̃ habere manũ armatã ⁊ preceptiuam / ⁊ vt sic actũ dixisset p̃cipio. Itaq3 v̾bũ p̃cipio primo ponit ca. iiij. Precipio vt nullomodo denarios vel pecuniã recipiant sc̃do ponit ca. x. Precipio fr̃ibꝰ vniuersis vt obediãt suis ministris. tercio põit ca. xi. Precipio fr̃ibꝰ vniuersis ne habeãt suspecta ꝯsortia. quarto tenẽdo vt p̄edictũ est ponit ca. xij. Iniũgo ꝑ obediẽtiã ministris vt petant vnũ ⁊c. Verbũ vero teneantur ponit in sex locis. Primo ca. i. fr̃es tenẽtur fr̃i francisco / sc̃do ca. vij. teneantur ad eos recurrere / tercio ca. viij. teneantur habere vnũ gñalem ministrũ. quarto ponit eodẽ ca. scz teneãtur firmiter obedire Quinto ibidẽ ꝙ teneãtur insimul cõuenire. vt in ca. eodẽ de depositione gñalis mĩstri. Et sic patet ꝙ p̃cepta ⁊ habẽtia vim p̃ceptorum sũt decẽ. Equipollẽtia vero preceptis sicut patet ĩ dicta cle. exiui. sũt alia decẽ primũ de habitu fratrũ minorũ. et hoc triplẽ scz quo ad quãtitatẽ qualitatẽ ⁊ formã. Scd̃m est de victu scilꝫ ieiunio. Terciũ de calciamẽtis. Quartũ de nõ equitãdo. Quintũ de puidẽdo necessitatibus infirmorũ ⁊ fr̃ibꝰ induẽdis. Sextũ de seruiẽdo infirmis. Septimũ de diuino officio. Octauũ de recursu ad ministros q̃n r̃la nõ pot spũaliter obseruari. Nonũ de predicatoribus instituẽdis. Decimũ ꝙ nullus predicet in ep̃atu alicuius ep̃i cõtra voluntatẽ ipsius Et hi duo tenarij ad quos solos obligãtur pñt itelligi ꝑ illa duo minuta q̃ obtulit illa sctã vidua in gazophilatiũ. Ex his oĩbus infero ꝙ presũptuose ⁊ nimis temerarie ab aliquibꝰ fr̃es iudicãtur de mortali ĩ aliis casibus ꝙ

Secunda pars.

supradictis. Intelligo quo ad obligationẽ puenientẽ ex vi professionis eorũ. Nam certũ est ꝙ preter obligationẽ ex ꝓfessione r̃le ortã obligãtur aliis duabꝰ obligationibus scz legis diuine ⁊ legis ecclesiastice hoc est ad obseruantiã decẽ p̃ceptorũ quo ad primã et ad obseruantiã festorũ ieiuniorũ et gñaliter oĩm ecclesie catholice preceptorum vniuersalium quo ad secundam.

¶ Capitulũ quartum de causa litterali regule.

¶ Radius primus.

Quia rimari habemus hãc causam litteralẽ profũde ad eiꝰ elucidationem sequẽtes radios ponemus qui eni nõ capit litterã nõ capit regulã: ideo merito sctũs pater franciscus volebat regulã suã intelligi ad l̃ram ad litterã ad litteram sicut infra materia dãte dicemꝰ et q̃tũ capio et q̃tũ sapio ignorãtia littere est causa fere omniũ errorũ in religione fratrũ minorũ. nescientes eni distinguere de littera ⁊ sensu litterali sepe errauerunt dicẽtes esse litteram euangelii que erat littera donati et sensũ litteralem qui solũ erat sensus grãmaticalis. miror aũt saltem de his qui docti erãt inter fratres minores quomodo non cõsiderarũt qualiter sedes apostolica vt patet in declaratõe nicolai tercij que incipit. exiit. et habetur extra de ver. sig. in. vi. expresse declarat sensum litteralem nõ esse sẽsũ grãmaticalem. nã prohibet ne quis exponat r̃lam litteraliter. et tamen ꝯcedit ꝙ exponat eam grãmaticaliter. sensus igitur l̃ralis et sensus grãmaticalis sũt duo sensꝰ distincti.

¶ Radius. ii.

Itaq3 sciẽdũ ꝙ l̃ra donati vel prisciani nichil aliud ponit vel dicit nisi solum significatum verbi vel dictionis et sic sensꝰ grãmaticalis nichil aliud importat nisi nudã significationem et nudũ sensũ verborũ et dictionũ. sed littera euãgelii et l̃ra regule importat ꝙ illa significatio vel illud significatũ dictionũ accipiatur scd̃m intentionẽ dicẽtis. vñ l̃ra euãgelica sẽper duo importat scz significationẽ et intentionẽ. et cõformiter sensꝰ litteralis euange. vel r̃le duo dicit. scz significationẽ grãmaticalẽ. et intẽtionẽ autoris euãgelii vel r̃le. quare docte prudẽterq3 dictũ est a quodã doct. ꝙ sacra scriptura multos habet sensꝰ grãmaticales falsos s3 litterales nullos cũ eni dicat augu. ꝙ solũ penes sensũ litteralem sacre scripture potest accipi argumẽtũ efficax ex sacra scriptura ꝑ cõsequẽs si sacra scriptura esset falsa in aliquo passu scd̃m sensũ l̃ralẽ tota scriptura eẽt de falsitate suspecta. O quot sũt q̃ putant intelligere r̃lam ad l̃raz siue l̃raliter q̃ solũ intelligũt grammaticaliter.

¶ Radius tercius.

Merito debemus su=
pradicta pbare ex
doctoribus ne iuue
nes cogitant talia
esse pro libito dicta
vñ adducā pmo doctores theolo
gie secūdo iuris canonice & ciui=
lis de primis dicebat hodie q̄ est
dñica quinta post pascha sctūs
augustin⁹ in euāgelio nō petit ī
noīe saluatoris quicqd petitur
cōtra ratione salutis. Nō enim
sonū litterarū ac syllabarū sed qd
ipse son⁹ signat et quod eo sono
recte ac veraciter intelligit. Hoc
accipiend⁹ est dicere cum dicit ī
noīe meo. Unde et hieronym⁹ di
cit et habetur. i. q. i. marchion et
basilides & cete hereticorū pestes
non habēt dei euāgeliū. et sequi
tur. Nec putem⁹ in verbis scri=
pturarū esse dei euāgeliū sed in
sensu nō in superficie sed in me=
dulla/ nō in sermonū folijs sed ī
radice rationis & ideo dicit sacra
scriptura prouer. Qui tm̄ verba
sectatur nil habebit, qui aūt pos
sessor est mentis diligit animā
suā, vnde sctūs bonauētura hoc
pulchre declarat in expositione
sua sup illo verbo. promittentes
vitā istam semp et regulam ob=
seruare in qua pmissione sic vo
uent totam regulā vt non omni
ei⁹ parti se obligatorie astrīgāt
Vouent enim se totā regulā pro
regula habituros secundū man
dantis intentionē. Merito dixit
glosa. sup illud apostoli/ littera
occidit littera scz sine spū sicut
iudei accipiebant litteram more
grāmaticorū Nos aūt accipim⁹
more theologorū et catholicorū
Si q̄ voluerit subtiliora et plu=
riora videre legant alex. i. q. i.
mēbro. iiij. arti. iiij. et thomas
quoli. vij. ar. xiiij. et bona. ī pri
cipio breuiloquij et sco. in plo=
go prima questiōe tercia et bur=
geñ in primo biblie in sua addi=
tione aurea sup nicolaū de lyra.
et multū est hec additio mēorie
cōmendāda p quā clare videbis
qd qui intētionē autoris sepa=
rat a significatiōe timorum siue
dictionū pinde est ac si aliquis
separaret aīam a corpore.

Radius quartus.

Consequenter ha=
bemus adducere
doct. iuris cano=
nici et iuris ciui=
lis & bonū ē illos
simul cōiūgere. vñ pmo adduco
illā regulā iuris in sexto. Certū
est sūptā a iure ciuili C. de leg.
l. nō dubiū vbi dicit lex. nō du=
biū est in legē cōmittere q̄ verba
legis amplex⁹ cōtra legis nitī=
tur voluntatē, vnde etiam in le.
scire. ff. de legi. dr̄ sic/ scire leges
nō hoc est verba earū tenere sed
vim ac potestatē habere ad idē
facit. l. contra et. l. fraus eod ti.
merito igit dici potest illud ver
bū xpi filij huius seculi sapiētio
res sūt filiis dei filij hui⁹ sc̄li sūt
iuriste legispiti filij dei sūt reli=
giosi. dicūt aūt legiste in genera
tione sua et sciētia q̄ rō legis est
anima legis. et tamen religiosi
multi in folijs/ verborū pascūt

tur cōtra quos vide extra de re.
iu. preterea nota etiā ad hoc cle.
de iureiu. §. verū quia/ et extra
de verborū signi. ca. intelligētia
vbi dicit textus/ intelligētia di=
ctorū ex causis est assumēda di=
cendi/ q: non sermoni res sed rei
est sermo subiect⁹/ et sco. in pri.
dist/ prima questione tercia alle=
gans augustinū dicit. nō est fa=
cienda vis de noībus vbi cōstat
de re. hec vtinā considerassēt no
stri tp̄is magistri verbales non
reales qui nominū regule. & nō
rem psequentes et cū iudeis in
lr̄a manētes vel pthdolorū mortē
tes finiūt dies suos. Aliud est er
go exponere grammaticaliter &
aliud litteraliter.

Radius quintus.

Oportet q̄ videam⁹
quottuplex est sēs⁹
litteralis nā nō mi
nus afferet vtilita=
tis scire litam regule diuisiue q̄
supra attulit veritatis illā decla=
rasse diffinitiue & pterea eā diui
siue quodāmō ipāz tripliciter de
scribem⁹ vt de causa litterali fa=
ciamus sicut de alijs fecim⁹. scz
q̄ quālibet tripliciter descripsi=
mus vl describem⁹ Sciēdū igi=
tur q̄ sicut poni solet triplex sen
sus spūalis scz alegoric⁹ tropo=
logicus anagogic⁹/ sic poni pōt
triplex sensus litteralis. scz hy=
storicus ethymologicus anago
gicus: de quib⁹ augu. ī libro de
vtilitate credēdi. Et vide de his
licet sub alijs v̄bis in alex. i. q.
i. mēb. iiij. ar. iiij. vbi tres opi=
niones de huiusmodi sensibus
concordat. scz bed. ricar. et aug.
et quāuis nullius opinionē re=
prehēdere querā, tū placet et pla
cere debet sequi sedē apostolicā
que alij verbis loquitur de sen=
su litterali/ sedes aūt apostolica
ponit triplicē sensū litteralē. scz
quiditatiuū qualificatiuum et
quātitatiuū/ et iure quidē. nā da=
ta qualibet lr̄a nō possūt de ea q̄
ri nisi tria scz quid p verba regu
le secūdū autoris itētionē signi=
ficatur/ et iste est quiditatiuus
vel qualiter vnus sensus p aliū
specificatur et modificatur & iste
est qualificatiu⁹ vel tercio quō
pfessor regule p talē passū obli
gatur vtrū ad culpā vel penā et
iste est quātitatiuus/ aliqū enim
qualificatio nō obligat ad mor=
tale et ideo necessariū fuit post
quale in moralibus habere quā
tū. Sicut ergo sūt tm̄ tres virtu
tes penes quas accipiūtur tres
sensus spirituales. Nam allego
ricus respicit fidem siue creden
da/ tropologic⁹ caritatē siue agē
da/ anagogic⁹ spē siue sperāda
et expectanda in futura gloria
Sic solū sūt tres declarationes
litterales penes quas accipiunt
tres sensus litterales ne autē le=
ctor cogitet quod voluntarie ista
dixerim et nichil probauerim vi
deat textum ipsius sedis aposto
lice in §. nos obscuritates ex=
tra de v̄. sig. exiit. et in §. nam
sciat hrē in cle. Exiui/ eo. ti. vn=
de in dicto §. nos obscuritates
sicut dicit dn̄s nicolaus tercius

de intētione regule liquere valet
apertius vt illud qd in pͥcipio
quasi absolute subuecti videt̄ p̄=
mittentes vitam istam semper ⁊
regulā obseruare / et qd in fine
subiūgit̄, Et sctm̄ euāge. dn̄i. n.
ie. chri. ꝯeir. p̄ro. ob. totū ad ipiꝰ
regule modificatū vl̄ determinatū
seu specificatū pͥncipiū reduca
tur videlicet ad obseruātiā euā=
gelii vt p̄dicitur in ipsa regula
cū illis tribus modificata seu de
terminata seu specificata / ecce
quo ad sensum quiditatiuum et
qualificatiuum simul Nam per
hoc quod dicitur promittentes
vitā istā et, re. ob, et quod in fine
subiungitur et sanctum euange
lium est sēsus quiditatiuus per
hoc vero quod dixit modificatā
patet ꝙ est sensus qualificatiuꝰ
quo autem ad quantitatiuū ha=
betur in dicta clemen, ff. decla=
ramꝰ vbi clemens posuit omne
passus in quibus fratres obli=
gant̄ quos supra posui capitulo
secundo radio quarto. Vbi sa=
tis apparet quid obligat ad mor
tale in regula minorum per con
sequens tanꝙ̄ salutare documen
tum licere ⁊ accipere debemus
ꝙ regulam ⁊ litteram ignoramꝰ
donec de ipsa et qualibet parte
ipsius sciamus q̄ qualis et quā
ta sit / et estimo propter hoc ter
fuisse dictū a sancto ad litteram
ad litteram ad litteram.

Deo gratias et marie.

¶ Capitulum quintum de cau=
sa formali regule minorum.

¶ Radius primus.

Erūnecessarium est
plene ⁊ plane loqui
de causa formali re
gule. nā i cognitio
ne cause litteralis
supradicte et cause formalis di=
cende pēdet precipue tota vis et
intelligentia regule. Describa=
mus igitur sicut descripsimus
precedētē tripliciter Nā vt infra
dicemꝰ approbatō regule est for
ma siue anima regule: et ideo q̄
triplex ē approbatio. merito ha=
bemus illā describere tripliciter
Pro primo autē radio ad eluci
dationem cause formalis ponē=
do notandū ꝙ sicut vere hō esse
non potest sine corpore ⁊ anima
sic nec regula proprie dicta sine
consiliis euāgelicis et approba
tione apostolica: consilia vt dixi
mus sunt corpus siue materia.
Approbatio vero est forma siue
anima eo modo vtendi anima /
sicut vti solet in moralibus a do
ctoribus sepe animam in actibꝰ
et virtutibus ponentibus. vnde
legiste dicunt ꝙ ratio legis est
anima legis Dico igitur ꝙ vota
sunt necessaria tanꝙ̄ corpus vt
satis tangitur in c. ad monaste=
rium extra d̄ sta. mona. Sed ꝙ
approbatio sit necessaria et aīa
regule satis habetur in ca. reli=
gionū. extra de reli. do. libro vi.
vide landul. in cle. quia regula=
res, de, supple. negli. p̄. Suntqꝫ
excommunicati ipso facto oēs
inuētores nouarum regularum
nisi a sede apostolica approbent̄
per extrauagantē iohānis, xxii.

que incipit sancta romana eccle
sia et recitat pauor in ca. fina.
de re. do, Ex his possimus eli=
cere tria documenta. Primū est
de diuersitate temporum loqui=
mur enim nunc. Secundū tem
pus in quo sumus. Nam non
curo nunc dicere si in primitiua
ecclesia essent canonizatiōes sā=
ctorum/et approbationes reli=
gionum sicut modo sūt quia sat
est nunc loqui de tempore a quo
ecclesia determinauit et ordina=
uit canonizationes et aprobatio
nes. Secundum documentum
est ꝙ multi fratres falluntur ne
scientes discernere inter declarā
tionem apostolicam et approba
tionē. Declaratio enī regule nō
est de essentia regule secus de ap
probatione. Tercium documen
tum est ꝙ vbi sanctꝰ franciscus
ponit in regula animam potest
itelligi de approbatiōe apostoli
ca vt illud obediāt suis ministris
in oībus q̄ nō sūt ꝯtraria aīe, i.
sedi apostolici, et rl̄e scꝫ litaliter
declarare vt prius diximus.

¶ Radius secundus.

D maiorē elucida=
tionē dictorū aduer
tendū ꝙ triplex est
approbatio Prima
ē a xp̄o siue ab euā
gelio. Scd̄a a papa siue a xp̄i vi
cario. Tercia est ab ecclesia siue
a ḡnalis ecclie ꝯcilio ⁊ tāgūtur
tote tres in. i. ca. rl̄e qd iudicio
meo est tāte prudētie vt sit fūda
mētū totiꝰ structure rl̄e. vnde p̄
huiusmodi approbatiōibꝰ aliiꝰ
intelligendis placet hic ponere

aliquas propositiōes. quarum
prima sit hec. Dn̄s iesus xp̄us
pastor bonꝰ reliquit p̄ regimine
sue ecclie duo ꝯcilia scꝫ catholi=
cū et apostolicū more illiꝰ boni
p̄triarche iacob q̄ fecit duas tur=
mas p̄pter esau quo significan
tur mali xp̄iani ⁊ heretici vl̄ scis
matici/ vnū aūt ꝯciliū catholicū. ⁊
ḡnale/ qn̄ legitime ꝯuocat̄ et cō
gregat̄ vniuersalis ecclesia sal=
tē v̄tualiter in p̄latis vel ꝯmissa
riis. Conciliū aūt aplicū dr̄ vbi
cōgregat̄ papa cū cardinalibꝰ /
et q̄uis ꝯuocarēt̄ nōnulli ep̄i vl̄
doctores tn̄ solū eēt aplicū et nō
ḡnale p̄prie loquēdo de ḡnali cō
cilio. Intelligo aūt legitime cō=
gregari/ qn̄ p̄ fide ⁊ pace ecclē vl̄
qn̄ p̄ rligiōe vl̄ mor. reformatōe
cōgregatur. ¶ Scd̄a p̄positio
Firmissime credo quicqͥd dicāt
nōnulli doctores ꝙ ꝯciliū catho
licū nō potest errare i his q̄ sūt
fidei et religionis siue morū/ et
idē sētio licet nō firmissime sed
solū pie de cōcilio aplico legiti=
me nō ex passione vel ābitione
vel vindicta cōgregato iuxta il=
lud v̄bū xp̄i. Vbicūqꝫ sunt duo
vel tres ꝯgregati i noīe meo. ⁊c.
¶ Tercia propositio nulla reli=
gio loquēdo de religione p̄prie
dicta q̄ ab aliquibꝰ sctis vocat̄
facticia q̄r habet ex p̄fessiōe sua
facere ad q̄ alii nō tenent̄ ex re=
ligione xp̄iana potest eē in eccle
sia catholica / nisi fuerit prius
approbata scꝫ p̄ cōciliū catholi=
cū vel aliā approbationē prius
positā saltē p̄ t̄pe isto sicut clare
ptꝫ in extrauagāti p̄us allegata

ℭ Quarta ꝓpositio Eccłia ca=
tholica siue ꝯciliū catholicū vel
eccłia aplica siue cōciliū aplicū
pōt aliquē statū alicuiꝰ noue re=
ligionis approbatū cōfirmare /
et ipo statū sic approbato et cō=
firmato eēnaliter vel sbāliter nō
mutato/potest ordinationes sta=
tutaqꝫ mutare et noua ordina=
re/atqꝫ nominationes prelatorū
variare vt qui dicebatur abbas
vocetur prepositus vel qui mi=
nister vocetur pastor/aut secuꝰ
aut magister.pꝫ qꝛ talia oīa sūt
accñtalia respectu eēntie reglē vł
religionis proprie dicte. ℭ Quī
ta ꝓpō. Ecclesia catholica siue
cōciliū catholicū aut ecclesia a=
postolica siue cōciliū aplicū nō
solū potest statū alicuius religi
onis noue approbare/sꝫ etiā iā
approbatū reprobare/ si in ali=
quo viderit illū statū eccłe noci=
uū aut inutilē. Nā variatio tpm /
sepe mutat hoīꝫ statū quare nul
la ē religio ꝓpꝛe dicta vł statꝰ reli
giosorꝫ ꝓpꝛe dictorꝫ qn sit religio
et statꝰ mutabilis et solū durans
qꝫdiu placet eccłe. ℭ Sexta pro
positio. Sola ecclesia catholica
siue cōciliū catholicū / vel eccłia
apostolica siue conciliū aposto=
licum potest declarare et interp̄
tari qn causa vel cause cessant/
ob quā vel ob quas cōciliū mo
tū fuit ad probādū de nouo ali=
quē statum alias quilibet posset
ad libitū de quolibet cōcilio siue
de qualibet veritate determīata
in cōcilio asserere ipsā cessasse vł
āplius non durare. ℭ Septima
ꝓpō nimis presūptuosū est et
temerariū ordinationes factas
ab ecclesia catholica siue cōcilio
caholico vel ab ecclesia aposto=
lica siue ꝯcilio apostolico dicere
vel asserere male ordinatas vel
ipsum cōsistoriū apostolicū aut
ꝯciliū catholicū nō debite fuisse
informatū/alias cuilibet ꝓteruo
pateret via ad nunqꝫ obediendū
sedi aplice ꝛ ecclesie catholice.

ℭ Radius secūdus.

Quia desidero qꝫ aīa ꝛ vita regule cognoscatur videamꝰ vltra iā dicta an sufficiat dicere qꝫ vota
substātialia cū sint cōcilia euan
gelica sint sufficient approbata
a xp̄o et ab euāgelio et ꝑ ꝯñs qꝫ
non sit alia approbatio necessa=
ria. Respōsio. Cōcilia euāgeli=
ca possūt dupliciter considerari.
Vnomō in se/aliomō in nobis/
Si considerent in se ꝛ vt in euā
gelio sūt cōtenta sūt iustificata
in semetipsa et a dño iesu appro
bata/nec egent approbatione vi
carii xp̄i. Si vero considerētur
prout obseruantur a nobis sub
tali prelato ī tali habitu ꝛ huius
modi tūc egent approbatione se
dis apostolice/et ad idem venit
distictio qua aliq̄ distingūt dicē
tes cōcilia euāgelica vt sūt ī euā
gelio nō egēt papa/sed vt sūt in
claustro vel monasterio egēt pa
pa. Et ad idē venit distictio quā
aliqui ponūt de duplici approba
tione scꝫ quiditatiua ꝛ modifica
tiua / dicunt igitꝰ qꝫ cōcilia in se

quiditatiue sūt scta/tamē appro
batio modificatiua est cōmissa
ecclesie catholice ꝛ apostolice et
inuenio respectu cōciliorꝫ euāge
liorꝫ duas modificatiuas appro
bationes. nā primo oportuit qꝫ
ecclesia approbaret qd vel qua=
le esset ꝛ diceretur euāg. christi.
Multi enī scripserūt euangelia
sicut est euāgeliū nychodemi na
zareorū et huiusmodi. que non
fuerūt approbata ab eccłia. Ideo
dicebat sctūs Augustinus / non
crederē euāgelio nisi quia eccle=
sie credo/hoc est dicere nō crede
rē qꝫ tale euāgeliū eēt euāgeliū
christi nisi qꝛ credo ecclesie hoc
asserenti. Preterea secūdo velle
illa ꝯcilia euāgelica seruare sub
tali vel tali modo et prelato o=
portet prius qꝫ iste modꝰ seruan
di a sede apostolica approbetur
alias heretici ꝛ curiosi confide=
rent per suas inuētiones legem
xp̄i et inficerēt totā eccłam dei.

ℭ Radius tercius.

Quero preterea pro
aīa regule ꝛ causa
formali clarius a=
gnoscēda vtrū ad
solū papā ꝑtineat
regulas declarare/sicut ad ipsū
solū pertinet vt diximꝰ illas ap
probare. Rñsio sicut solū sunt
alicuiꝰ regule duo cōditores scꝫ
fundator ꝛ approbator/vt verbi
causa ī reglā minorꝫ dñs honoriꝰ
et sctūs fracisꝯ: ita solū sūt duo
regłe expositores declaratores ꝛ
īterpretatores/qꝛ illiꝰ est iterpre
tari cuiꝰ est condere/et intelligo
post durandū in suo tractatu de
origine iurisdictionū de exposi=
tione cui standū est ꝛ assentiēdū
nā doctores vꝫ pñt exponere re
gulam sicut fecit. s. bonauētura
Adā hugo/ et alij multi/sed nul
lus frat minor tenetur illis cre=
dere aut assētire nisi velit/secus
de declaratiōe ꝛ expositiōe sedis
aplice vel eccłie catholice. Sed
dicet aliquis qd ergo faciēt fres
ꝓ declaratione suorꝫ dubiorꝫ cū
sint mortui fūdator. S. frācisꝯ
et approbator dñs honorius Re
sponsio. certū est per primū ca.
rłe qꝫ approbator maior est ī de
clarando regulā fūdatore. Pre=
terea mortuo fundatore solꝰ pa
pa manet declarator/nā appro=
bator rłe est īmortalis sed nō fū
dator. Dicitꝰ aūt approbator im
mortalis qꝛ semper succedit illi
aliꝰ sicut iulio scdo successit leo
decimus papa modernus.

ℭ Radius quartus.

Licet forte aliquis
qꝫ sctō frācisco fū=
datori regule etiā
succedit semꝑ ali=
quis puta minister
gñalis quare videretꝰ qꝫ ad mini
strum gñalē nunc viuentē sicut
ad papā nūc regnantē ꝑtineret
rłe ad litterā īterpretatio Rñsio
Sctūs frāciscus fuit rłe funda
tor ꝛ totius ordinis primꝰ mini=
ster gñalis/ministri aūt succe=
dentes et sequētes btm̄ frācisců
nō succedūt illi tanqꝫ fundatori
sed tanqꝫ ministro gñali iō vñ fa
teor qꝫ minister gñalis modernꝰ

tantã habet autoritatẽ super ordinẽ quã habebat sctũs frãciscus vt erat minister gñalis sed nõ vt erat fundator qr vt fundatori nẽo successit sãcto francisco Sed dices q similiter erit de approbatore qr nẽo successit honorio vt approbatori sz vt vicario xpi. Rñsio. succedẽ vicario xpi vel esse vicariũ xpi/est eẽ approbatorẽ z iterptatorẽ oim religionũ et rꝫlarꝫ / et iõ qui succedit in vicariatu xpi succedit in magna et mirabili plenitudine potestatis super totã ecclesiã xpi. Secus aũt est de ministro generali qr ratione ministeriat9 nõ habet potestatẽ siue autoritatẽ fũdandi regulã/sz solũ autoritatẽ obseruandi iã fũdatã et corrigẽdi nõ obseruãtes. Vñ qñ dici solet nõ habet imperiũ par in parem/ aduerte lector q.s.frãciscus nũq habuit parẽ in religione sua/ qr.s.frãcisc9 fuit hui9 religionis fũdator et similiter minister generalis / et nũq habuit parẽ in fũdatione/licet ministri generales sint sibi pares i officio ministeriatus. Vñ dñ in testamẽto loquitur videtur poti9 loqui vt fũdator q vt minister. Et ideo subtiliter multũ dicit papa q testamẽtũ non obligat/licet sit sãctũ testamẽtũ et perfectũ/qr vt fundatori regule non erant sibi fratres obligati ex vi voti regule/non enim obligãtur ex regula fundatori sed ministro generali obedire ita tamẽ q primo sẽper secũdũ regulã ad litterã fratres tenẽtur obedire dño pape honorio ac successorib9 eius. Vides ergo clare lector q mortuo s.frãcisco in solo honorio remãsit tota potestas glosãdi et exponẽdi regulã ad litterã ad litterã ad litterã cũ noĩe honoriũ hoc idẽ facio qr in regula nominatur iõ lector appellatiõe honorii intelligat quẽlibet papã.

Conclusio libri et tractatus.

De omnibus supradictis clare cognosci potest veritas regule minorum quã querebam9 z per cõsequens quasi correlarie inferri potest qui sũt illi fratres minores qui optimã partẽ verã scilz et optimã obseruãtiã regule elegerũt ad litterã/ad litterã/ad litterã/et qr cõpationes psonales sũt odiose de solis statualib9 loquẽdo. Notãdũ q a doctorib9 cõmuniter ponũtur duo genera pfectionũ. Est enĩ vna perfectio que dicit statualis / altera dicit psonalis. Protestor q de pfectione psonali nõ est meũ iudicare dñs nouit oẽs/z oim scias/puto tñ q bene ille pfectus est psonaliter qui de se solo et de nulla alia psona male iudicat seruãs illud verbũ xpi cũ hec oĩa feceritis dicite qr serui inutiles estis. Igitur solũ loquar de pfectione stat9 fratrũ minorũ. vñ credo ex precedentib9 demõstratũ q sol9 ille stat9 et modus viuẽdi obseruat pfecte regulã ad litterã qui obseruat eã secũdũ declarationẽ

catholicã vel aplicã. Cũ igit cõcilium constan fuerit cõciliũ indubitatũ scm̃ z legitime cõgregatũ z approbauerit i religiõe diui frãcisci statũ z modũ viuẽdi frm obseruãtie seu familie/tãq inter ceteros tutissimũ securissimũ z pre alijs ab vniuersis frib9 minorib9 magis eligẽdũ. Asserere ptinacit oppositũ videt heresĩ sapere/saltẽ donec ab aliquo alio cõcilio fuerit aliter decretũ vel diffinitũ. Et similiter cũ cõciliũ apostolicũ approbauerit ipm̃ familie statũ sicut approbauerat cõciliũ catholicũ seqt vt p9 scz q sicut eccl'e catholice ita z sedi aplice cõtradicit q de statu familie aliqd male dicit aut sẽtit/patet qr cõciliũ apostolicũ põt oĩa ordinare i religionibus factis q ordinare pñt cõciliũ catholicũ z gñale saltẽ cessante cõcilio gñali/ridiculũ enĩ eẽt q p vno dubio vni9 fris minoris necesse eẽt cõgregare cõciliũ gñale et q xps nõ reliqsset q possit ei rñdere z puidere. Vñ stat9 familie siue obseruãtie q ab aliqb9 dicit de bulla est stat9 regularissim9.i.scdm regulã z status litteralissim9.i.scdm litterã et stat9 securissim9.i.scdm cõsciẽtiã qr secũdũ declarationẽ apostolicã z itẽtionẽ bti frãcisci autoris rꝫle z lr̃e. vñ pcor z rogo vt lector sp añ duos oclos mẽtis habeat hec duo q sequũt. Primo quõ soli duo sũt q rꝫlam ad lrãm exponere pñt scz frãcisc9 z honori9. Et ideo scientifice a nõnullis dictũ ẽ q loc9 ab autoritate rꝫle minorꝫ nõ ẽ nisi i duob9 casib9 s.sãct9 frãcisc9 sic itẽdebat ergo sic ẽ secũdũ rꝫlam ad lrãm. Itẽ dominus honori9 sic declarabat ergo sic ẽ secũdũ rꝫlam ad lrãm. Secũdũ hñdũ i memoria ẽ q duo pdicti expositores rꝫle ad lrãm non pñt eã exponere nisi tripliciẽ scz cõditatiue qualificatiue z qtitatiue. z hoꝝ ignorantia fuit causa multoꝝ erroꝝ i via minoꝝ. Nã nescio cõscia nõ video q aliqs negaret supradicta vel statũ familie eẽ secũdũ rꝫlam/si velit cõsiderare cũ supradictis duo capitula rꝫle scz pmũ z vltimũ. Nec credo q aliqs dicat dictũ statũ nõ eẽ ad lrãm/si velit aduertere q oẽs expositiões aplice sũt scdz sẽsũ lrãlẽ z ad lrãm. Nec psumet qspiã asserere dictũ statũ nõ securissimũ si velit prudẽter cõsiderare q stat9 qlibet religiõis tãtũ obligat qtũ se. apostolica declarat. Si enĩ i illo statu familie eẽt aliqua bulla vel puisio q fres non teneãt seruare opa rꝫle/q possint capere pecunias habere reddit9/ succedere parentibus z hmõi sicut multi fres minores ipetrarũt. Diceret q obediã frꝫ familie eẽt dispẽsata vl excepta sz hoc ẽ manifeste falsũ, qa solũ se. ap. vel cõcilium catholicũ ordinauit q fres obseruãtie siue familie obediãt sic petro. z ministri petũt q obediãt guillermo. Et addo vnũ quod me sp pl9 mouit scz q fres familie obediũt ministro gñali et ministris puincialib9. z obediebãt añ pianã p quãvicarij scti sẽ magistri in oĩb9 exceptis paucis cast

b⁹ i q̃b⁹ papa mãdat q̃ aliter fi-
at/ ⁊ q̃a secũd r̃lam ad l̃ram tenẽ
tur p̃⁹ ⁊ pl⁹ obedire pape q̃ mi-
stro. miroꝛ qua fronte audent a-
liq̃ ꝯterui asserere obedientiam
familie nõ eẽ secũd r̃laz ad l̃ram
sz eẽ dispẽsatã ⁊ exẽptã. et credo
ꝙ nesciũt q̃d dicũt et ꝙ termĩos
nõ itelligũt Nã quo ad exceptio
nẽ r̃ndeãt ipi mĩstri vñ est ꝙ nõ
fũr subiecti ep̃is et caueãt ne di-
catur illis medice curam teip̃m.
Quo vero ad dispẽsationẽ, cum
dicat fco. i quarto ꝙ duplex est
dispẽsatio vna declaratiua. q̃ ali
quãdo dicit̃ epyeq̃a aliq̃n eq̃tas
altera ẽ relaxatiua que dici solet
vuln⁹ iuris q̃a ledit ius cõe. Si
fiat sermo de p̃ma certũ ẽ ꝙ oẽs
sum⁹ dispẽsati imo nulla ẽ poli-
cia nulla lex nulla r̃la que care
re possit ista dispẽsatiõe. Si ve-
ro fiat sermo de secũda pz mani
feste ꝙ null⁹ ẽ act⁹ r̃le ad quẽ nõ
sit ita obligat⁹ fr̃ sub vicariis.
sicut ẽ fr̃ sub mĩstris ⁊ idõ nullo°
dispẽsat⁹ dici p̃t a viris doctis
nisi fõniet vna dispẽsatio petri
na vel guillermina q̃z scz vt di-
ctũ ẽ quod sub guillermo facit
fr̃ ꝯuẽtualis facit fr̃ familie sub
petro. i. ad op̃a. ergo oẽs attẽda
m⁹ nõ ad noĩa q̃z scriptũ ẽ ꝙ de⁹
reddet vnicuiq̃z iuxta op̃a sua.
¶ Sequitur pars tercia que est
argumentatiua.

Vrta supius di-
cta de tercia syl-
laba noĩs maria
ꝯñs est vt argu-
mẽtent̃ cõtra ma-
ximã ⁊ ꝯtẽta i ea. Inuenio autẽ
solũ septẽ p̃cipua argumẽta cõ-
tra p̃dicta q̃ sũt quasi septem coꝛ
nua bestie r̃lam persequẽtis. i.
ignoꝛãtissi familie statũ nã fami
lia nõ hz inimicum p̃ter bestiam
⁊ ignoꝛãtẽ. Et primo arguũt sic
stat⁹ fãilie nõ ẽ stat⁹ ergo maledi
ctũ ꝙ ẽ stat⁹ r̃larissim⁹ l̃ralissim⁹
⁊ securissim⁹ q̃ñs pz p cõciliũ cõ
stañ vbi dicit̃ donec p aliud con
ciliũ aliter oꝛdinatũ fuerit/ vide
tur ergo eẽ mod⁹ viuẽdi de do-
nec ⁊ nõ stat⁹ religionis q̃a stat⁹
dicit pmanẽtiã. Respõsio. satis
ex supꝛadictis ca. quinto. ca. ii.
apparet hoc argumẽtũ null⁹ eẽ
valoꝛis. Nã ꝯfecto nulla ẽ i ec-
clesia dei religio ꝓp̃e dicta qui
sit de donec/ ⁊ q̃ duret vel stet/ ni
si donec aliud p ecclesiã fuerit oꝛ
diatũ. Mastica ꝓpões positas v.
ca. Scd̃o argumẽtãt̃ sic. Cessã-
te causa cessat effect⁹. Sed cau-
sa ꝓuisionis familie i cõcilio cõ
stañ fuit defoꝛmatio oꝛdinis ꝓ-
pter mĩstros defoꝛmatos mẽbe
ro sũt refoꝛmati. igit̃. Respõsio
nõ itelligit cõciliũ q̃ dicit solã re
foꝛmationẽ eẽ causã ꝓuisionis
cõcilii. Vñ iuenio quattuoꝛ cau
sas cõcilii ⁊ nulla adhuc cessat.
P̃ma fuit. vt tot⁹ oꝛdo refoꝛma-
retur et nõ solũ vna ꝓuincia et
tũc eẽt tẽp⁹ faciẽdi tale argumẽ
tũ q̃n videremi⁹ totũ oꝛdinẽ i si
gulis ꝓuinciis refoꝛmatũ. Secũ
da causa fuit ad tollẽda ecclesie
scãdala oꝛta a fr̃ib⁹ ⁊ de⁹ scit si
mĩstri refoꝛmati faciãt hãc cau
sã cessare q̃ nõ cessãt ꝯturbare

refoꝛmationẽ p cõciliũ gñale fa
ctã ⁊ ideo suo se baculo ꝑcutiũt
⁊ hoc argumẽto ostẽdũt ꝙ non
cessat scd̃a causa. Tercia causa
fuit ad tollẽda ĩpedimẽta q̃ a mi
nistris dabãt̃ bonis fr̃ib⁹ volẽ-
tib⁹ r̃lam obseruare. Vñ vt re-
fert magister petr⁹ reginaldeti
fuit ostensũ cõcilio cõstãtieñ ꝙ
in ducentis articulis mĩstri et
mĩstri fr̃es sub ipsis impune erãt
trãsgressoꝛes r̃le. Quarta cau-
sa fuit vt pax nutriret̃ iter bo-
nos fr̃es ⁊ maneret cõcoꝛdia iter
ipos ⁊ ꝯuẽtuales. De⁹ aũt videt
⁊ tot⁹ mũdus cognoscit qualem
pacẽ dat vn⁹ mister refoꝛmat⁹
ꝓp̃a volũtate fr̃ib⁹ refoꝛmatis
refoꝛmatione data illis a cõcilio
⁊ tota ecclesia fidei catholice et
certe nec vnã causã video cessa-
re de oĩb⁹ ⁊ sigulis ob quas fuit
cõciliũ ꝯstañ motũ ad refoꝛmã-
dũ oꝛdinẽ. imo ipi mĩstri ꝯtra
ꝯciliũ nolũt seruare refoꝛmatio
nes mod̃ de vãdis duob⁹ ꝯuen-
tib⁹ i sigulis ꝓuinciis sed poti⁹
blasphemãt ꝯtra ꝯciliũ ⁊ eccliaz
xp̃i. ¶ Tercio argumẽtant̃ sic.
Oĩa ꝯcilia ꝓuisiões ⁊ statuta de
bẽt oꝛdiari ad charitatẽ sed hr̃e
vicarios ꝯtra volũtatẽ mĩstroꝝ
est frãgere charitatẽ/ ergo vica
rii sũt tollẽdi vel si sint pmanẽ-
di sit vicarii quos mĩstri ad suũ
beneplacitũ ponẽt. Respõsio. vide
at lectoꝛ panoꝛ. sup ca. extirpãde
extra de p̃bẽd. i sua solẽni repe-
titione. Et cardinalẽ de zabarel
lis sup cle. i. de offi. vica. ꝙ quat
tuoꝛ st̃ gñã vicarioꝝ/ ⁊ q̃a ꝓpo-
sito nr̃o seruiũt duo scz tẽpoꝛa-
les et ꝑpetui. Dico ꝙ tẽpoꝛales
st̃ sicut vicarii isti q̃ ad libitũ cu
ratoꝝ vel alioꝝ ponũt̃. Sed vi
carii ꝑpetui nũq̃ ponũt̃ a p̃latis
quoꝝ sũt vicarii sed a supioꝛib⁹
ipsoꝝ p̃latoꝝ quales st̃ vicarii
familie q̃ sũt positi a vicariis cõ
cilio gñali ⁊ ab eugenio quarto
aliisq̃z sũmis põtificib⁹. Vñ hu
iusmodi vicarii sunt veri p̃lati.
Et licet sint vicarii mĩstri nõ tñ
a mĩstro p̃ncipaliter sicut de⁹ ẽ
dñs mũdi nõ tñ dñs a mundo.
Ad illud aũt q̃d dicit arguẽs pla
ceret sibi ꝙ essẽt vicarii tales q̃
ponerẽt̃ ad libitũ mĩstroꝝ ⁊ tol
lerẽt̃ ad plm̃ ipoꝝ. dico ꝙ hec cõ
ditio nobilitat mod̃ vicarioꝝ et
adiplet et augmẽtat ꝑfectionem
ipsoꝝ iuxta illud xp̃i. Nõ veni
soluere legẽ sed adiplere. Quis
xp̃s multa addidit ad legẽ q̃ ip-
sã poti⁹ ꝑficiũt q̃ tollãt vel de-
struãt. Vñ philozoph⁹ ii. topy.
dicit q̃ bonũ q̃to pmanẽti⁹ tan
to meli⁹. vicarii ergo ꝑpetui ⁊ ꝑ
manẽtes melioꝛes sũt istis volũ
tariis ⁊ ad placitũ sigulis dieb⁹
positis. Vñ firmiter credo ꝙ si
i oꝛdine minoꝝ nõ fuissẽt vicarii
nisi positi ad libitũ mĩstroꝝ nõ
durasset refoꝛmatõ oꝛdis p tres
ãnos. Nã mox vbi vicarii nõ de
dissẽt pecunias mĩstris vel vbi
nõ fecissẽt vt mĩstri volebãt ali-
os vicarios ad libitũ ꝓp̃ũ q̃ eis
fauissẽt i oĩb⁹ fecissẽt vel posuis
sẽt. Vñ dico ꝙ seruare charitatẽ
verã iuxta illud oꝛdinauit i me
charitatẽ ẽ habere vicarios sed

pꝫ ordinationē ecclesie catholice
⁊ p hoc seruit illa historia alexā
dri. Legim⁹ enī ꝙ sic fuit ab a=
lexādro magno obsessa ciuitas
atheneñ. Vñ p pace formanda
miserūt athenēses legatos ad ī
patorē pacē postulātes. Quib⁹
īꝑator respōdit. Placet recede=
re ab obsidione et pacē dare sub
tali cōditione ꝙ michi dabūtur
philozophi q̄ sūt athenis. Reuer
tētes legati retulerūt ciuitati īm
patoris verba. Quib⁹ auditis
erat ciuitas satis sollicita et aīo
pternata. Surgēs aūt de me=
dio vn⁹ ex maiorib⁹ philozophis
incepit loqui dicens per simili=
tudinē. Fuit orta lis inquit inter
pastores ouiū et lupos. Et cum
ambe partes diu litigassēt corā
iudicib⁹ dixerūt lupi. Ecce nos
sumus filii pacis fiat pax inter
pastores et nos/hoc pacto ꝙ il=
lis relinquem⁹ oues sed ipi fu=
gabūt ab ouib⁹ ⁊ dimittēt canes
quos soliti sūt ducē dū ad pas=
cua ducūt oues. Sciebāt enim
lupi ꝙ si semel canes tollerētur
ꝙ ipi oues deuorarent nullo ip
sos impedire valente. Et vt pau
cis me absoluā firmissime credo
ꝙ si ab ordine nostro tollerētur
Vicarii pcipue generales (vt su
pra dixi) cessaret in breui refor=
matio toti⁹ ordinis. Sed spero
in maria virgine a qua est stat⁹
familie ꝙ sicut petro datus est
paul⁹ qui resisteret petro in faci
em si nō ambularet secūd veri=
tatē euāgelii. Et q̄ cū petro sēp
pseueraret ī eccl'ia militāti ꝙ diu

petr⁹ viueret Ita dati sūt vicarii
ministris qui ministris resiste=
rent si nō ābularent secūd veri=
tatē regule et cum ministris essent
⁊ pseuerarēt ꝙ diu ordo duraret
¶ Quarto argumētant̄ sic vni⁹
corporis tm̄ debet eē vnū caput
alias esset mōstrū in natura sed
in familia sūt duo capita qr duo
gn̄ales vicarii qd̄ ē ɔtra rlāꝫ ꝙ
regula expresse ponit vnitatem
ministri gn̄alis ergo habere est
contra rlam. Rn̄sio. dico ꝙ preter
illā regulā vni⁹ corporis est tm̄
vnū caput/ꝙ rl'a est vera in ca=
pitibus phisicis et naturalibus
sed nō in politicis et moralibus
Nā papa ē caput ecclesie ⁊ xp̄s
Et vni⁹ dom⁹ pr̄familias dicit̄
caput et rex similiter ⁊ xp̄s etiā In
naturalib⁹ ergo capitibus valet
illa rl'a ꝙ vnius corporis sit tm̄
vnū caput. Preterea dici potest
ꝙ illa rl'a valet ī eod̄ gradu. Nā
eiusd̄ speciei multa sūt gn̄a sub=
alterna vnū tn̄ gn̄alissimū. Pre
terea aliť est dicendū de vicariis
prouincialib⁹ et de vicariis gn̄a
lib⁹ Nā vicarii ꝓuinciales scd̄ē
ex vere fieri possūt Et a pio ii. facti
sunt ministri ꝓuinciales. Nūq̄
aūt ab aliquo fieri potuerūt aut
facti fuerūt vicarii gn̄ales mini
stri gn̄ales Ratio est qr sicut ī ec
clesia xp̄i esse nō potest nisi vn⁹
papa sic in religiōe sctī frācisci
nō potest esse nisi vn⁹ minister
gn̄alis. Et sicut ī ecclesia xp̄i cū
vnitate pape pn̄t esse plures car
dinales et ep̄i sic ī religione diui
frācisci cū vnitate gn̄alis mini

pn̄t esse plures vicarii gn̄ales
tanꝙ cardinales minorū vel cō
missarii apostolici. Et plures ꝓ
uinciales mistri tanꝙ ep̄i. Et di
ferēte sācteꝫ fit ꝙ in qualibet ꝓ
uincia sint duo ministri vn⁹ ob=
seruātinorū alter conuētualiū li
cet mutatio noīꝫ maneat aut va
rief ad bn̄placitū sedi ap̄lice vt
sepe dictū fuit in parte secunda.
¶ Quīto argumētātur sic, Im
possibile est vni⁹ ꝓuīcie eē duos
ministros ergo male dictū ꝙ vi
carii sint re et vere mistri. Rn̄=
sio. si ibi ꝓuīcia accipiat̄ p terra
et lapidib⁹ et scd̄m sitū soli. ptꝫ
manifeste ꝙ in vna prouīcia pu
ta frācie vel anglie nō solū duo
abbēs sctī bn̄dicti sūt sed multo
plures et similiter nō solū duo mi=
nistri sed multo plures possent
poni p sedē ap̄licā sed credo ꝙ
nō est intētio arguētis loqui de
ꝓuincia scd̄m sitū sed solū scd̄=
cetū frm̄ ⁊ tunc manifestū est ꝙ
argumētū nichil valet qr alii sūt
sub obia vni⁹ et alii sub obia al
teri⁹ nā cōfusio eēt ꝙ idē frm̄ nu=
mero haberet duos gradianos
vel duos prouīciales ministros
vel duos gn̄ales sꝫ hēre vnū gar
dianū et vnū mistrū prouīcialē
solū et vnū ministrū gn̄alē solū
est scdm̄ licet ɔsiliarii multi dent
eidē. ¶ Sexto argumētātur sic
et est quasi replica. vicarii fami
lie petunt a ministris suis cōfir
matiōes. vel igit̄ nichil accipiūt
a ministris vel aliqd. Si nichil
fatuū est ad ipsos recurrere pro
nichilo accipiēdo Si aliqd ergo

vicarii nō pn̄t vere dici scd̄m re
gulā ad l'ram prelati et ministri
Respōdeāt ep̄i ⁊ abbates Illi eī
petūt suas ɔfirmationes a suis
archiepiscopis sicut isti a suis
ep̄is ordinariis. Neuterꝫ aude
ret exeq̄ui q̄ sunt sui officii ante
hmōi confirmationē ⁊ tn̄ nichil
iuris accipiūt in episcopatu ni=
si a suis electoribus et a iure sic
ordināte. Legat arguēs ca. sta=
tuimus extra de supplen. negli.
pla. ⁊ itelliget Et si forte mauult
theologū legere legat heruēū in
suo libro de ecclesiastica ptāte.
Vñ si papa ordinaret ꝙ mistri
prouīciales cōfirmarēt ab aliis
ꝙ a ministro gn̄ali ī nullo deroga
retur rl'e et l're Sed voluit papa
spālē facere grām familie rele=
uando plātos a tāto labore q̄ su
merēt si recurrerēt ad ministrū
gn̄alē p cōfirmatiōe q̄ sepi⁹ est
come. Vñ nichil dat mister ꝓui
cialis vicario prouīciali Exēplū
si rex mitteret pisi⁹ vnū ex suis
ɔsiliariis ad intronisādū vel ad
ɔfirmādū aliquē ī officio qd̄ de
dit sibi rex. certe talis missus ni
chil daret de suo in tali ɔfirma=
tione sed oīa accipiūtur a rege p
manū alteri⁹ ¶ Septimo argu
mentātur sic Ille status q̄ habe
ret prelatos vocatos mistros vt
in l'ra ponit̄ et q̄ viueret scd̄m in
tētionē sācti frācisci et diui ho=
norii esset magis scd̄m l'ram ꝙ
stat⁹ ille q̄ nō haberet prelatos
noiatos scd̄m l'ram rl'e licꝫ esset
scd̄m intētionē sctī frācisci ⁊ di=
ui honorii. ergo status familie

nō est dicēd⁹ regularissim⁹ et lit
teralissim⁹. Cōsequētia de se no
ta est et probat̄ antecedēs: q̄z in
illo statu nichil deesset de lr̄a nec
grāmaticali nec morali aut iten
tionali siue euāgelica. Dato aūt
quocūq̄z statu et remoto noīe in
lr̄a regule posito saltē hoc nomē
sibi deest de lr̄a rl̄e et ꝯfirmat̄ q̄z
tūc seruaret̄ vera hierarchia rl̄e
put fuit posita a sctō frācisco in
rl̄a sn̄ quacūq̄z extranea additio
ne. Respōsio. Multis hoc argu-
mentū apparet difficile imo ab
eis reputat̄ achilles ⁊ insolubile
cū tn̄ scd̄m veritatē apud viros
pitos ⁊ alte aspiciētes nichil va
leat aut pbet. Igit̄ pro solutione
illi⁹ primo dico q̄ lr̄a de qua in
argumēto fit mētio nō est lr̄a rl̄e
scti francisci vt satis dixi secun-
da parte. sed ppt̄ simplices fr̄es
volo hic iterū declarare. Dñ q̄z
dicit seneca q̄ perit oē iudicium
vbi res trāsit in affectū rogo vt
attēte res ꝯsideret̄ et sn̄ passione
aut affectione pēsetur illud ꝓ vbū
rl̄e ca. x. Nā ita debet esse q̄ mi
nistri sint serui oīz frm̄. Quero
tūc si honori⁹ ordinaret q̄ mini
stri rl̄e deinceps vocarētur serui
vtrū eēt mutata lr̄a rl̄e Credo q̄
nemo diceret illam mutatā sicut
nec mutaret̄ si rl̄a in hebreo vel
in greco scriberet̄ vbi alia ⁊ alia
noīa sūt scd̄m grāmaticalē vocē
q̄ sit nomē mister qđ est latinū.
Lr̄a ergo rl̄e nichil hēt de signi-
ficatione nisi scd̄m intētionē Et
ideo si mister diceret̄ seruus aut
ꝓposit⁹ seruata sēp illa intētiōe
scti frācisci q̄ eēt seruus oper mi
nistrādo humiliter fr̄ib⁹ nichil esset
de lr̄a rl̄e scti frācisci eēt variatū
lz forte aliqđ de lr̄a dōati aut p̄-
sciani eēt mutatū de qua nō ē ad
ppositū. nec cure eē dz pfessori-
b⁹ rl̄e frm̄ minor̄ q̄ nolūt eē dōa-
tiste vel p̄scianiste. Et ad istō cla
re vidēdū volo loq̄ q̄nq̄z vba.
p̄mū d̄ s. vnō. scd̄z d̄ s. aug. tciū
de. s. francis. quartū de. s. paulo
quītū de dn̄o iesu xp̄o De primo
q̄ro vtrū celesti refor̄mati sub rl̄a
sci vn̄d scd̄z quā viuere pmittūt
sint trāsgressores rl̄e sue ad lr̄az
q̄z loco abbatū q̄ in ipor̄ rl̄a no
minār hn̄t p̄ores. De scd̄o id q̄-
ro de fr̄ib⁹ sci dn̄ici siue p̄dicato
rib⁹ reformatis sub rl̄a sci aug.
q̄ loco p̄positor̄ i rl̄a sua posito
rū vocāt suos p̄latos mḡros et
p̄ores. De tcio q̄ro vtrū b. frāci
sc⁹ p̄ hoc fuerit trāsgressor sue
rl̄e ad lr̄az q̄z vt pz in suo testō
vocabat suū p̄latū noīe gardiāī
et nō noīe rl̄e. s. ministri. De quar
to sit̄ q̄ro vtrū s. paulus fuerit
trāsgressor euāg. eo q̄ xp̄s dicit
ad aplōs d. Nolite vocari magri
vn⁹ est eni magr̄ vr̄ ⁊ tn̄ pau. vo
cat se mḡrm ⁊ doctorē gētiū. De
q̄nto scz dn̄o nr̄o etiā idē q̄ro cū
ip̄e dixerit. Tu āt cū ieiunas fa
ciē tuā laua ⁊ vnge caput tuū ⁊ et
tn̄ certū ē q̄ hoc nō seruauit scd̄z
lr̄az dōati. Intelligam⁹ ergo ōs
rl̄az nō sicut iudei itelligūt legē
mosaycā ꝯtra quos tn̄ clamat
paul⁹ Et sciam⁹ q̄ lr̄a dōati quā
iude⁹ seqt̄ occidit: lr̄a aūt euāge.
quā frācisc⁹ poīt viuificat / q̄z nūq̄
ꝓ est sine spū ⁊ intētiōe autoris
Qđ vn̄ ondit s. frāci. q̄ i sua rl̄a

poīt ca. x. fr̄es q̄ sciūt ⁊ cogno-
scerēt se nō posse rl̄am spūaliter
obseruare vbi scribit spūalit̄ et
nō litteralit̄ vn̄ tm̄ differt lr̄a do
nati a lr̄a rl̄e q̄tū homo pict⁹ ab
hoīe vero vn̄ volo q̄ dicat aliqs
btō frācisco Tu dicis in testō et
dicebas qn̄ viuebas q̄ volebas
frēs seruare rl̄am sn̄ glosa sed
ad lrām. ⁊ tu posuisti i rl̄a spūa
liter obseruare. Rn̄deret. s. fran
cisc⁹ q̄ lr̄a nō distiguit̄ vel sepa
ratur a spū. Accipit̄ hic spū p in
tētione autoris rl̄e. Ad ꝯfirma-
tionē de hierarchia dico q̄ hie-
rarchia ordis minor̄ nō curan
do nūc si sit pprie dicta hierar-
chia pendet tota a sede aplica si
cut pz satis p supradicta parte
secūda. Dñ erroneū est dicere q̄
papa i ordine minorū nō possit
ordinare nisi volēte et sciēte mi-
nistro gn̄ali imo oīs ptās mini
stri gn̄alis ē a papa ⁊ q̄diu pla
cet pape et quomodo vult ⁊ q̄tū
vult papa. Ideo est hierarchia
facticia sicut ⁊ religio. i. facta et
ordinata a sede aplica ad facien
da et obseruāda sic ⁊ sic euāgeli
ca cōcilia. Sicut eni hierarchia
ecclesiastica est a solo primo insti
tuta q̄ a solo p̄mo destitui potest
ita hierarchia facticia siue ceno
bica est a solo xp̄o vicario insti-
tuta ⁊ ab ip̄o solo potest qn̄ sibi
placeret destitui. ⁊ dicere opposi-
tū est erroneū. Et certe nesciētes
discernere de hierarchia et rl̄oe
scz q̄ rl̄o xp̄iana et hierarchia
xp̄iana est a xp̄o et rl̄o cenobica
et hierarchia cenobica est a xp̄i
vicario remāserūt in ꝯfuso ⁊ er-
rore. Nos vero fideles ⁊ catho-
lici clamam⁹ et credam⁹ in vnā
sctām catholicā ⁊ aplicā ecclesiā
et in illā i qua sēp vera fides ca-
tholica ⁊ apostolica pmansit scz
virginē mariā cui⁹ meritis det
nobis in celis vt illā videamus
facie ad faciem vna cū eius filio
iesu xp̄o dn̄o nostro. Amen.

¶ Deo gratias et marie.

¶ Finit iste tractatus qui inti-
tulatur Veritas omnia vincit.
Cōpositus a reuerēdo p̄re fratre
Gilberto nicolai ordinis minor̄
de obseruātia vulgariter nūcu-
pator̄ vicario prouinciali frācie
Impressū Rothomagi per ma-
gistrū Martinū Morin āte prio-
ratum sancti Laudi commorātē
ad intersigniū diui eustachii.

Univ. Bibl. München

Magister Martinus Morin.